

**УДК 636.521/.58.033:636.085.12**

**РЕДЬКА А.І.**, аспірантка

Науковий керівник – **БОМКО В.С.**, д-р с.-г. наук

**СЛОМЧИНСЬКИЙ М.М., ЧЕРНЯВСЬКИЙ О.О.** кандидати с.-г. наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

## **ІНТЕНСИВНІСТЬ РОСТУ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ ЗА ВИКОРИСТАННЯ СУЛЬФАТУ І ЗМІШАНОЛІГАНДНОГО КОМПЛЕКСУ ЦИНКУ**

У проведеному науково-господарському досліді вивчено інтенсивність росту курчат-бройлерів за згодовування сульфату і змішанолігандного комплексу Цинку у дозах, що відповідають введенню на 1 т комбікорму 50 і 37,5 г елемента. Встановлено, що використання змішанолігандного комплексу Цинку, в порівнянні з сульфатом, дає змогу підвищити інтенсивність росту курчат.

Згодовування змішанолігандного комплексу Цинку у дозах, що відповідають введенню на 1 т комбікорму 50 і 37,5 г елемента підвищує середньодобові прирости за 42 доби досліді відповідно на 3 і 5,2 г, або на 5,2 і 9,1 %. За результатами зважувань встановлено, що жива маса курчат 2 і 3 дослідних груп, що з комбікормом отримували змішанолігандний комплекс Цинку, збільшилася, у порівнянні з контролем, відповідно на 125 і 219 г, або 5,2 і 9,1 %.

*Ключові слова:* сульфат Цинку, курчата-бройлери, змішанолігандний комплекс Цинку, жива маса, середньодобовий приріст, контрольна група, дослідна група.

Головним фактором навколишнього середовища, що формує продуктивність курчат-бройлерів і якість продукції, є годівля [1, 3].

Останнім часом при складанні рецептів комбікормів для птиці стали все більше уваги приділяти їх забезпеченості мікроелементами, а одним із головних є Цинк.

Біологічна дія Цинку проявляється у різних областях життєдіяльності організму: він бере участь у формуванні проникності шкіри і неспецифічної резистентності організму, необхідний для процесу нормального дозрівання імунних клітин і продукування цитокіну, є незамінним за утворення статевих клітин, а також призводить до загибелі низки патогенних мікроорганізмів [2, 4, 5].

**Метою** науково-господарського досліді було вивчити вплив застосування у складі комбікормів сульфату і змішанолігандного комплексу Цинку на інтенсивність росту курчат-бройлерів.

Головним показником, що характеризує інтенсивність росту курчат-бройлерів, є величина середньодобового приросту.

У результаті проведеного науково-господарського дослідження встановлено, що згодовування змішанолігандного комплексу Цинку дає змогу покращити інтенсивність росту, про що свідчать середньодобові прирости курчат-бройлерів у різні вікові періоди вирощування (табл. 1).

Таблиця 1.

**Середньодобові прирости живої маси курчат-бройлерів, г (n=150)**

Віковий період, діб	Група курчат		
	1-а	2-а	3-я
1–7	9,2±0,97	9,3±0,88	10,1±0,20
8–14	30,8±0,43	31,8±0,22	33,7±0,61**
15–21	65,4±0,46	67,9±0,94*	68,3±0,80
22–28	67,7±3,88	74,9±2,12	76,1±1,58
29–35	76,4±2,53	78,8±2,58	82,0±3,74
36–42	90,8±5,33	98,3±5,38	103,0±5,36
За період дослідження	57,0±1,15	60,0±1,25	62,2±1,5*

\* $p < 0,05$ ; \*\* $p < 0,01$  порівняно з контрольною групою.

Як видно з табл. 1, у віковий період 1–7 діб найвищою інтенсивність росту була у курчат, які з комбікормом споживали змішанолігандний комплекс Цинку в дозі, що відповідала введенню 37,5 г елемента на 1 т комбікорму (3-я група). Курчата-бройлери, які у даний віковий період споживали комбікорм із змішанолігандним комплексом Цинку в дозі, що відповідала введенню 50,0 г елемента на 1 т комбікорму (2-а група), мала середньодобовий приріст 31,8 г, а різниця між контролем була не достовірною.

Подібна тенденція спостерігалася і у наступні вікові періоди. Курчата 3-ї групи мали найвищу інтенсивність росту, у курчат 2-ї групи вона була нижчою, але переважала інтенсивність росту курчат-бройлерів контрольної групи.

Як свідчать дані табл. 1, за весь період дослідження найбільшими середньодобові прирости були у курчат 3-ї групи, які з комбікормом споживали змішанолігандний комплекс Цинку в дозі, що відповідала введенню 37,5 г елемента на 1 т комбікорму і вони вірогідно відрізнялися від приростів курчат контрольної групи ( $p < 0,05$ ). Середньодобові прирости курчат-бройлерів, які споживали комбікорм із змішанолігандним комплексом Цинку в дозі, що відповідала введенню 50,0 г елемента на 1 т комбікорму (2-а група), були також вищими, ніж у курчат дослідної групи, але вірогідної різниці за цим показником не встановлено.

Таким чином можна зробити висновок, що згодовування курчатам-бройлерам змішанолігандного комплексу Цинку підвищує інтенсивність росту, а оптимальною є доза, що відповідає введенню 37,5 г елемента на 1 т комбікорму.

**СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:**

1. Акбаев М. Резервы повышения продуктивности бройлеров / М. Акбаев, Н. Малофеева // Птицеводство. – 2003. – №7. – С.5–7.
2. Вайзелін Г. Н. Откормочные и мясные качества цыплят-бройлеров при использовании инновационных технологий / Г. Н. Вайзелін, М. Ю. Левоско // Кормление сельскохозяйственных животных и кормопроизводство. – 2011. – № 7. – С. 32–42.

3. Мінеральне живлення тварин / [Г. Т. Кліценко, М. Ф. Кулик, М. В. Косенко та ін.]. – К.: Світ, 2001. – 575 с.
4. Хохрин С.Н. Кормление сельскохозяйственных животных / С. Н. Хохрин. – М.: Колос, 2004. – 687 с.
5. Laity J. H. Understanding the mechanisms of zinc-sensing by metal-response element binding transcription factor-1 (MTF-1) / J. H. Laity, G. K. Andrews // Arch Biochem Biophys. –2007. – Vol. Jul 15, № 463(2). P. 201–210.

Відомо, що певні полісахариди мікробного походження, що вводять в організм разом з вакциною, працюють як імуностимулятори. Присутність у вакцині певних адювантів значно підвищує титри антитіл і, отже, сприяє